

AVRUPA YETERLİLİKLER ÇERÇEVESİ REFERANS SEVİYELERİ ÜZERİNDEN İLETİŞİM EĞİTİMİ: “KIRGIZİSTAN ÖRNEĞİ”¹

Uzman Hakkı İŞCAN

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler Bölümü
suredeviation@gmail.com

Arş. Gör. Niyazi AYHAN

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü
niyaziayhan@mail.ru

Öz

Sektörün talep ettiği teknik kalifiye elemana en yakın profile sahip mezunu yetiştirebilmek profesyonel sektörlerde kullanılan teknik becerilere uyum sağlayan mezunlar yetiştirmek ile mümkündür.

Araştırmacıların oluŐturdukları anket uygulaması ile sektör ile üniversitelerin uyumları deĐerlendirilmiŐtir. Bu bağlamda Kırgızistan’da iletişim eğitimi veren üniversitelerin sektör tarafından değerlendirilmesi araştırmanın genel konusunu oluŐtururken, çalışma sektör profesyonellerinin, iletişim fakültelerine bakışlarının belirlenmesini temel amaç olarak gütmektedir.

Bu kapsamda araştırmanın örnekleme olarak iki devlet televizyon kanalı, iki de özel televizyon kanalı seçilerek kamusal televizyon kanallarından KTR ve ELTR; özel televizyon kanallarından ise Kanal 5 ve NTS yöneticilerine ve uzmanlarına anket uygulaması yapılmış, anketlerin analizini gerçekleştirmek üzere SPSS Programından faydalanılmıştır.

Bu kapsamda Bişkek’te iletişim eğitimi veren üniversiteler bağlamında profesyonellerinin puanlandırılmaları doğrultusunda *Avrupa Yeterlilik Çerçevesi Referans Seviyeleri* temel alınarak bir değerlendirme yapılmış, Kırgızistan’da iletişim eğitimi veren üniversitelerin güçlü ve zayıf yönleri ortaya konulmuŐtur.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Referans Seviyeleri, İletişim EĞitimi, İletişim Fakültesi, Medya Sektör, Kırgızistan, Kırgızistan’da iletişim eğitimi.

EVALUATION OF COMMUNICATION EDUCATION IN CONTEXT OF EUROPEAN QUALIFICATION FRAMEWORK REFERENCE LEVELS: "EXAMPLE OF KYRGYZSTAN"

Abstract

To be able to raise a graduate with the profile closest to the technical qualification required by the sector, it is possible to educate graduates who adapt to the technical skills used in professional sectors.

The questionnaire survey of the researchers evaluated the harmony between the sector and the universities. Education of Communication is the main subject by the sector of research. In this context, the working sector professionals, the main object is determine the point of view of the communication faculties.

¹ Bu makale, Kırgızistan - Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı’nda Hakkı İŞCAN tarafından yazılmıŐ olan “Kırgızistan’da Medya Sektörünün Değerlendirmelerine Göre Radyo, Televizyon Ve Sinema EĞitimi’nin Durumu” adlı yayınlanmamış yüksek lisans tez çalışmasından türetilip, düzenlenmiŐtir. (2014)

In this context, the universities providing communication education, in line with the scoring of sector professionals an assessment based on European qualification framework reference levels. The strengths and weaknesses of the universities that provided communication education in Kyrgyzstan were revealed.

Keywords: Communication Skills in European Qualifications Framework Reference Levels, Communication Education, Communication Faculty, Media Sector, Kyrgyzstan, Kyrgyzstan.

Giriş

Küreselleşmeyle birlikte, özellikle teknolojik gelişmelerin eğitim alanına uyarlanması gerekliliği doğmaktadır. Bu açıdan medya sektöründe görev alacak iletişim fakültesi mezunlarının eğitim süresince aldıkları teorik ve teknolojik bilgilerin niteliği ve niceliği (derinliği), profesyonel meslek hayatlarına başlama aşamasında kendilerini önemli derecede etkileyecek en önemli unsurlar arasında yer almaktadır.

Bu bağlamda iletişim fakültelerinde verilen eğitim medya alanındaki gereksinimler doğrultusunda planlanması gerekmektedir. Bu bağlamda sektör tarafından talep edilen elemana en yakın profile sahip iletişim fakültesi mezununu yetiştirebilmek için ders içeriklerinde ve profesyonel sektörlerde kullanılan teknik becerilere uyum sağlayan bir güncellemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu bağlamda böyle bir değerlendirmede bulunmak adına mesleki eğitim ile ilgili, meslek seviyeleri ve standartlarını oluşturmada etkili bir şekilde kullanılan “Avrupa Yeterlilik Çerçevesi” temel alınmıştır. Mesleklerin seviyeleri, çalışma alanları ve meslek niteliklerini ele alan geniş kapsamlı bir çalışma olan Avrupa Yeterlilik Çerçevesi’ne göre medya sektöründe çalışmak için gerekli olan bilgi, beceri ve yetkinlik, şimdiye kadar yapılmış çeşitli araştırmalar ve Bişkek’te bu sektörde çalışmak için eğitim veren bazı üniversitelerin ders programları ve içeriklerine göre sentezlenerek oluşturulmuştur.

Kırgızistan’da Televizyon Sektörünün İhtiyaç Duyduğu Elemanların Bilgi, Beceri ve Yetkinlikleri İle Kırgızistan’da iletişim eğitimi veren üniversitelerin mezunlarının edindikleri *bilgi, beceri ve yetkinliklerin* karşılaştırılması yapılmıştır. Bu karşılaştırmayı araştırmacılar tarafından oluşturulup, sektör yöneticilerine sunulan anket uygulaması sonucunda elde edilmiş bu bağlamda medya sektörü yöneticilerinin Kırgızistan’da bulunan iletişim fakültelerine ve mezunlarına yönelik görüşlerine ve bu fakültelerde verilen eğitimlerle ilgili çeşitli değerlendirmelere ulaşılmıştır.

Bu kapsamda araştırmanın örneklemini olarak iki devlet televizyon kanalı, iki de özel televizyon kanalı seçilmiştir. Bu bağlamda Kamusal televizyon kanallarından KTR ve ELTR; özel televizyon kanallarından ise Kanal 5 ve NTS yöneticilerine ve uzmanlarına anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmada anketlerin analizini gerçekleştirmek üzere SPSS 16 Programından faydalanılmıştır.

Ayrıca bu çalışma iletişim eğitimi alan öğrencilerin eğitim kurumlarından mezun olduklarında, en az eksikle sektörel yapı içerisine dâhil olmalarını sağlayacak bazı öneriler vermek amacıyla hazırlanmıştır.

1. Kavramsal Çerçeve

Kırgızistan'da iletişim eğitimine odaklanan bu çalışmada literatür taraması yapılmıştır. Bu kapsamda İletişim Eğitimi, İletişim Eğitiminin Dünü Ve Bugünü, Kırgızistan'da İletişim Eğitimi, Akademisyenlerin Gözüyle İletişim Fakülteleri Sorunları, İletişim Eğitimi Ve Sektörel Uyum, Avrupa Yeterlilik Çerçevesi Referans Seviyeleri gibi başlıklar oluşturulmuştur. Genel olarak iletişim eğitimine dair kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır.

1.1. İletişim Eğitimi

İletişim eğitiminin genel olarak amacı medya profesyoneli yetiştirmek olarak tanımlanabilmektedir. Türkiye'deki iletişim fakültelerini değerlendiren Tokgöz (2003), devlet/vakıf üniversitelerinde mevcut yapı içinde, hangi bölümden mezun olursa olsun iletişim eğitimi almış bir kişinin iş bulması gerekli olan sektör ise, ağırlıklı olarak medya sektörüdür şeklinde bir çıkarımda bulunmuştur. Bu sebeple iletişim eğitiminin başlaması medyanın istekleri doğrultusunda başlatılmıştır (Tokgöz, 2003:16).

Görüldüğü gibi iletişim eğitimi medya sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkmış, akademik hayat içerisinde şekillenmiştir.

1.1.1. İletişim Eğitiminin Dünü ve Bugünü

İletişim eğitimi, basının ortaya çıkması ile birlikte ilk olarak "gazetecilik eğitimi" olarak başlamıştır. Bu bağlamda gazetecilik eğitimi ilk olarak 1908'de ABD'de Missouri Üniversitesi'nde kurulan gazetecilik okulu ile başlamıştır (Özdemir, 2010:2). Aynı durum Sovyetler Birliği'nde de söz konusu olmuş, iletişim eğitimi gazetecilik eğitimi ile başlamış, bugün Kırgızistan'da Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ) İletişim Fakültesi haricinde iletişim fakültesi olmayıp, Kırgızistan genelinde sadece gazetecilik fakülteleri bulunmakta bu gazetecilik fakülteleri bilindik iletişim fakültesi alanlarını kapsamaktadır.

Türkiye'de ise İletişim fakülteleri bağlamında gazetecilik okullarının açılma fikri ilk olarak Ahmet Rasim'den çıktığı bilinmektedir (Tokgöz, 2003:4).

Türkiye'de TRT'nin kurulmasının ardından 1970'li yıllarda Eskişehir'de Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi bir televizyon istasyonu kurma girişimlerine başlamış, 1972'de Televizyon'un Eğitim Enstitüsü'ne bağlanmasından sonra kurumsal özellik kazanmıştır. Bu Enstitü 1975'te; "Sinema ve Televizyon Yüksek Okulu'na dönüştü. Sinema ve Televizyon

Yüksek Okulu 1979'da "Televizyon ile Öğretim ve Eğitim Fakültesi" adını aldı, fakülteye "Basın-Yayın Bölümü" de eklenerek 1980'de Fakültenin adı "İletişim Bilimleri Fakültesi" oldu (Altun, 1995:113). Günümüzde ise Türkiye'de 40 üniversitede iletişim eğitimi verilmektedir. Bununla birlikte Kıbrıs ve Kırgızistan'da da iletişim eğitimi veren YÖK'e bağlı üniversiteler ile beraber toplam 46 üniversite iletişim eğitimi verilmektedir.

Günümüzde ise gazetecilik ve sinemanın temsilcisi olan ABD'de iletişim eğitimi birbirinden farklı eğitim veren okullar bulunmaktadır. Bu bağlamda Ohio Üniversitesi İletişim Fakültesi ABD'deki en büyük iletişim programı olan fakültedir. Bu fakülte; Kişilerarası İletişim, Gazetecilik, Telekomünikasyon ve Telekomünikasyon Yönetimi olmak üzere dört okuldan oluşmaktadır (csuohiou.edu).

ABD'nin iletişim eğitimi veren bir diğer üniversitesi de Cleveland Üniversitesi İletişim Okulu'dur. Söz konusu okulda sağlık iletişimi, örgütsel iletişim yönetimi, halkla ilişkiler ve reklam, gazetecilik, film çalışmaları, audio-visuel üretim ve yönetim alanlarında eğitim verilmektedir. Burada pratik iletişim teori ve metodolojisi alanında örgütsel iletişim, kişilerarası iletişim ve kitle iletişimi dallarında yüksek lisans yapmakta mümkündür. Bu fakülte, bireylere sektöre yönelik sertifika programları da hazırlamaktadır (csuohio.edu).

İletişim eğitimi olarak son yıllarda dikkat çeken bir olgu da 1991 yılında İtalya'da Üniversite ve Bilimsel Araştırma Merkezlerinden sorumlu Bakanlığının iletişim bilimi hakkında bir program oluşturmasıdır. Söz konusu programa göre; Turin, Bologna, Sienna, Roma, Naples ve Salemo'da 1992 yılında başlayan yeni programla; sosyoloji ve medya araştırmaları üzerine yoğunlaşan kurumsallaşma, yerini entegre edilmiş yeni bir programa bırakmıştır. Bu eğitim programı toplam beş yıl olup ilk iki yıl hazırlık programı bitirildikten sonra üç yıl uzmanlık eğitimi başlamaktadır. Hazırlık programında sosyoloji, semiyoloji, kamu hukuku, iletişim psikolojisi, kitle iletişimi kuramları gibi dersler verildikten sonra üç yıllık uzmanlık eğitiminde ise kitle iletişimi ve iş iletişimi üzerine eğitim verilmektedir. Öğrencilere bir yıl gazete ve reklam kuruluşlarında profesyonellik kazandırma amaçlı pratik beceri kazandırma kursları verilmektedir (Yaylacı, 2004:612).

1.1.2. Kırgızistan'da İletişim Eğitimi

Kırgızistan'da iletişim eğitimine bakıldığında ilk medya eğitimi, gazetecilik temelli verildiği için, dünyada iletişim fakülteleri adıyla değiştirilmesine karşın, Kırgızistan'da iletişim fakültesi halen "Gazetecilik Fakültesi" olarak anılmaktadır.

Sovyet döneminde iletişim eğitiminin yanı sıra Kırgızistan'ın tek kanalı olan KTR'de çalışan yönetmenler ve gazeteciler belli bir süreliğine, bilgi ve becerilerini arttırmak amacıyla

Moskova'ya staja gönderiliyordu. Bu nitelikteki birçok kişi tecrübelerini zenginleştirme olanağını bulmuşlardı. Sovyetler döneminde KTR'de genel olarak, alanında uzmanlığa ulaşmış elemanlar çalışıyordu (Mambetakunov, 2014).

Günümüzde Kırgızistan'da iletişim eğitimi veren üniversitelerden biri de verilmiştir. Bişkek Beşeri Bilimler Üniversitesi (BGU)'dir. Bişkek Edebiyat Üniversitesi 1979 yılında kuruldu. 1996 yılında ise gazetecilik fakültesi çalışmalara başladı. 5000 den fazla öğrenci bulunan üniversitede gazetecilik fakültesi bünyesinde 400 den fazla öğrenci bulunmaktadır. Stajları Bişkek'teki farklı medya kuruluşlarında yapan öğrenciler 2014 yılından itibaren Türkiye'ye de staj yapma olanağı sağlanmıştır.

Kırgızistan'da iletişim eğitimi veren üniversitelerden bir diğeri de Kırgızistan Milli Üniversitesi (KGNU)'dir. Kırgız Milli Üniversitesi 1931 yılında Pedagoji Enstitüsü olarak kurulmuştur. 1956 yılında Filoloji Fakültesi bünyesinde gazetecilik bölümü kurulmuştur.

Yukarıdaki bilgilerden de görüldüğü üzere BGU ve KGNU iletişim eğitimini başka disiplinlerin altında kurarken, Kırgızistan'da iletişim eğitimi veren kurumların İletişim Fakültesi olarak adlandıran ilk ve tek üniversitesi KTMÜ'dir.

KTMÜ, iki kardeş ülke Türkiye Cumhuriyeti ve Kırgız Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa kurulmuş, fiili olarak 1997-1998 yıllarında faaliyete başlamış, uluslararası nitelikli, özel statülü bir devlet üniversitesidir. 1999-2000 eğitim ve öğretim yılında da İletişim Fakültesi iletişimcileri yetiştirmeye başlamıştır. İletişim fakültesinde okuyan öğrenciler stajlarını Kırgızistan ve Türkiye'de yapma imkânına sahiplerdir. Ayrıca iletişim fakültesinin teknik ve akademik alt yapısının diğer üniversitelerin çok üzerinde olduğunu da belirtmek gereklidir.

1.1.3. Akademisyenlerin Gözüyle İletişim Fakülteleri Sorunları

Türkiye'de iletişim fakültelerinin sorunlarına çözüm bulmak, gelişen teknolojiler temel alarak ders programlarını güncellemek, güç birliği sağlamak, iletişim fakülteleri arasında akademik ve sosyal açıdan işbirliğini geliştirmek amacıyla iletişim fakültesi dekanları; ilk olarak 1999 yılı sonunda bir araya gelmişlerdir (Varol ve Çetin, 2004).

Bu kapsamda, iletişim fakültelerinin sorunları hakkında akademisyenler tartışmalarında genelde aşağıdaki sorunları dile getirmektedirler.

İletişim fakültelerinde, mezun yetiştirmede iki farklı eğitim modelinin uygulanması

Medya sektörünün iletişim fakültelerinde verilen mesleki ve uzmanlık eğitimini yetersiz olarak eleştirmesi, uygulanan iki farklı eğitim modeli sorununun somut bir göstergesi olarak düşünülmektedir.

Bu modellerden ilki iletişim eğitiminin akademik bir eğitim olduğunu düşünüp, mesleki yeterliliğe sahip olabilme yerine, sosyal bilimler yetkinliği sahipliğinin oluşturulmasını hedefleyen, iletişim eğitiminin iletişim mesleğini aşan boyutlarının olduğu ve kuramsal zeminler sağlanmadan mesleki pratiklerin faydasının olmayacağı savunan yani kuram ile pratiğin birbirinden ayrılmayacağını, teorinin pratiğin önünde olması gerektiğini savunan model. İkinci model ise medya sektörünün ihtiyaç duyduğu becerilerin mezunlarda bulunması gerektiği önceliğiyle eğitim vermeyi hedefleyen bir modelin uygulandığı iletişim fakültelerinin sayısı da zamanla artmakta ve iletişim eğitimi ile sektörün beklentileri karşılama modelidir ki bunu benimseyen fakülteler bir çok medya kuruluşu ve kurum için ilk olarak hedeflenmektedir (Arık ve Bayram, 2011:85).

Bu iki ayrı görüşe göre, sektöre ya da akademiye yönelik iletişim fakültesi mezunu verilmesi gerektiği tartışmaları henüz bitirilememiştir. Ancak iletişim fakültelerindeki eğitimde, kuram-pratik karşıtlığının ortadan kaldırılması ve ders program ve içeriklerinde üniversite olabilme kriterlerinden ödün vermeden çözümlenmelidir. Kuram ve pratik ayrımcılığını çatışma noktasına getirmeden aslında kuramların birer pratik olukları anlayışını unutmamak gerekir (Dağtaş, 2007:46).

İletişim fakültelerindeki kadro ve alt yapı sorunu

İnal'a göre günümüz iletişim fakültelerinde, altyapılarını oluşturmadan kurulan devlet üniversiteler ve kar amacı güden özel üniversiteler, kazandırılan bilgi ve beceriler anlamında kötü bir eğitim ve bu eğitimden dolayı ortaya çıkan mezunların yaygınlaşmasına neden olmaktadır (İnal, 2007:23).

İletişim fakültelerinde genel olarak eğitimde uygulanan, altyapı bağlantılı eğitim yönteminden dolayı, sektördeki beklentileri karşılayacak bilgi, beceriye sahip mezunlar çıkarılmasını sağlayamamaktadır. Bu konudaki en büyük neden fakültelerin öğretim kadroları ve donanım olarak zayıflıkları, ilerleyen teknolojik gelişmeleri takip etmekte zorlukların ortaya çıkması gibi etkenlerle birlikte, alınan öğrencilerin niteliği de bu duruma etki etmektedir (Şeker ve Şeker, 2007:116). Bu bağlamda kurumlarda özellikle öncelik verilmesi gereken eğitim türü ve bu eğitimi verecek kadronun doğru seçilmesi konuları hakkında tartışıldığı görülmektedir (Özel, 2007:28).

İletişim fakültelerinin müfredatının sektörle uyuşmaması

İletişim fakültelerinin üstlendikleri görevleri sadece mesleki becerilerle sınırlandırmak, mezunların istihdam kapsamında sıkıntılar çekmeyecekleri anlamına gelmemektedir. Bununla birlikte iletişim fakültelerinin ana hedefleri arasında olan, mesleki

beceri kazandırma konusu, iletişim fakültelerinin tam olarak yerine getiremeyip, başarılı olamadığı noktalar arasında yer almaktadır (Arık ve Bayram, 2007:87).

İletişim eğitiminin fakültelere göre farklılıklar göstermesiyle beraber büyük oranda uygulama derslerinin de bulunduğu gerçeği kabul edilmektedir. İlk 2 yılın sonrasında öğrencilerin okudukları bölümlerle bağlantılı meslek dersleri almasına ve mezun olduktan sonra sektördeki pratiğe uyum sağlamalarına dikkat edilme gerekliliği doğmaktadır (Şeker ve Şeker, 2007:103). Bu yöntemin her üniversitede uygulanmasının istihdam bağlamında mezunlara yardımcı olacak bir faktördür.

Teknik imkanlar ve bu teknolojiyi takip etmeyen eğitim kadrosu

Günümüzde başta bilim ve teknoloji olmak üzere yaşanan bu hızlı değişim ve gelişimlere bireylerin uyumlu bir şekilde adapte olabilmeleri, nitelikli bir şekilde düzenlenmiş eğitimle mümkündür. Bu eğitim de sadece eğitim süreci bitimine kadar değil, mezun olduktan sonraki iş yaşantılarında da bireyler üzerinde büyük etkiye sahip olmaktadır (Özel, 2007:27). Günümüz, üniversitelerin amaçlarının en başında, kendini yeniden üretebilmesi için gereken teknolojinin yeni ürünlerini buldurması ve bunları sürekli geliştirilmesi olmalıdır (Dağtaş, 2007:45). Bu durumla beraber uygulama gerektiren dersleri veren öğretim görevlilerinin o alanda ne kadar uzman oldukları da bambaşka bir sorundur. Bu tür uygulama dersleri için, o alanlarda profesyonel öğretim elemanı buldurmak, bu sorunun çözümünde tamamıyla etkili olmayacaktır. Bazı profesyoneller genelde kendi anılarını anlatarak, mesleki başarılarını ders bağlamında aynı başarı düzeyinde öğrencilere aktaramamaktadırlar (Arık ve Bayram, 2007:87).

İletişim fakültelerinin hedeflerini belirleme sorunu

Mezun olacakların sektörlerinde iş imkânı bulamamaları çoğu akademisyen için, teknisyen yetiştirmek hedeflenmediği için bir değerlendirme kriteri olmayabilir. Bunun yanında, eleştirel gözlem yapabilen, bilimsel araştırma donanımına sahip, sosyal bilimlerin çeşitli disiplinlerine hâkim ve disiplinler arası tartışmalara korkusuzca katılabilen iletişimcilerin yetiştirildiğinin de ne kadar doğru olduğu da sorgulanması gereken ayrı bir sorundur (Arık ve Bayram, 2007:87). Bu bağlamda iletişim fakültelerinin mezunlarından bekledikleri çıktılar doğrultusunda kendi hedeflerini belirleme gerekliliği doğmaktadır.

İletişim fakültesi öğrenci nitelikleri

Son zamanlarda iletişim eğitimi veren kurumların sayılarında ve kontenjanlarında büyük bir artış yaşanmakta, bunun sonucunda ise iletişim eğitimi almaya uygun olmayan bireyler bu fakültelere alınmakta, iletişim eğitimi ve mezunların kalitesi zamanla düştüğü gözlemlenmektedir (Şeker ve Şeker, 2007:103). Gelecekte de, medya sektöründe görev almanın çok talep edilen bir iş haline gelmesi ve sayıları hızla artan, bu sektöre eleman

yetiştiren iletişim fakülteleri öğrencilerinden oluşan bir diplomalı işsizler ordusu meydana gelecektir (İnal, 2007:22).

1.2. İletişim Eğitimi Ve Sektörel Uyum

İletişim fakültelerinin radyo, televizyon ve sinema bölümleri, gelişen teknolojik imkânlar ve yeni eğilimlerden dolayı gelişim yaşanan bölümlerdedir. İletişim eğitimi, bu alandaki ihtiyaçlardan dolayı ortaya çıkmış, farklı şekillerde planlanmış ve bugüne kadar gelmiştir. Bu eğitimin verildiği iletişim fakültelerinin, fiziksel yapılanmaları ve sayılarındaki artışın işlenmesi yerine, akademik ortamlarının niteliğini ve öğrencilerini veya mezunlarını profesyonel meslek hayatına nasıl yetiştirildiği araştırılmalıdır.

Medya sektöründe profesyonel meslek hayatında kullanılan bilgi, beceri ve yetenekler, üniversitelerle bağ kurularak Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi bağlamında düzenlenen Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesine göre düzenlenmelidir. Yeterlilikler Çerçevesi, Bologna sürecinde ülkelerin yükseköğretim sistemlerinin kolay anlaşılabilirliği ve karşılaştırılabilirliği için Mayıs 2005'te Bergen'de toplanan Bakanlar zirvesinde kabul edilmiştir. Bu kapsamda Lizbon veya Bologna süreçlerine dâhil olan ülkeler kendi yükseköğretim sistemlerine uygun olan çerçevelerden birini esas alarak, ulusal yeterlilikler çerçevelerini hazırlamaları ve çerçeveleri düzeyleri ile ilişkilendirmeleri, ulusal mevzuat, idari süreçler ve şeffaf yöntemler ile uygulamaya koymaları gerekmektedir (T.C. Yükseköğretim Kurulu, 2009:3-4).

Yeterliliklerin kazanılma derecesi, her ders esnasında ve sonunda uygun ve nesnel yöntemlerle "**öğrenme çıktıları**" olarak ölçülür. Yeterlilik Çerçevesine uyum Yükseköğretim kurumları, öğrenciler ve işverenler için büyük öneme sahiptir.

Avrupa Yeterlilik Çerçevesi'ne göre 8 yeterlilik seviyesi bulunmaktadır. Avrupa Yeterlilik Çerçevesindeki Bu seviyeler, hayat boyu öğrenmeyi destekleyen bir araç olup, yükseköğrenimle birlikte yetişkin ve mesleki eğitim, öğrenimi içerir (myk.gov.tr, 2013).

1.3. Avrupa Yeterlilik Çerçevesi Referans Seviyeleri

Bilgi: *Bir iş alanına ilişkin olgular, ilkeler, süreçler ve genel kavramlar hakkında bilgi (kuramsal ve/veya fiili bilgi) olarak tanımlanmaktadır.*

Beceri: *Belirli bir konuda veya görevde performans gösterebilmek için gerekli olan bilişsel (mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme) ve pratik (el becerisi ve yöntem, malzeme, araç ve gereçlerin kullanımı) beceriler olarak tanımlanmaktadır.*

Yetkinlik: *"özerklik ve sorumluluk" ile ilgili olarak tanımlanmaktadır." (myk.gov.tr, 2013).*

Bu doğrultuda hazırlanan meslek seviyelerinde her seviye belli derecede bilgi, beceri ve yetkinlik içerip, seviyenin artışına göre beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikler de artmaktadır. Aşağıdaki tabloda hangi eğitim sonrasında hangi seviyeye sahip olunacağı gösterilmiştir.

Tablo 1: Eğitilmelere Göre Sahip Olunan Seviyeler. (T.C. Yükseköğretim Kurulu, 2009:3)

Yükseköğretim Seviyeleri	Verilen Dereceler / Yeterlilikler		
8. Seviye	Doktora	Tıpta Uzmanlık	Sanatta Yeterlilik
7. Seviye	Tezli Yüksek Lisans		Tezsiz Yüksek Lisans
6. Seviye	Lisans (Fakülte Programları)		Lisans (Yükseköğretim ve Konservatuar Programları)
5. Seviye	Önlisans (Fakülte Lisans Programları İçerisinde)		Önlisans (Meslek Yükseköğretimleri)

Seviyeler içindeki nitelikler, bilgi, beceri ve her seviyede gereken öğrenme sonrasında beklenen yetkinlikleri gösteren “seviye tanımlayıcı” ile tanımlanmaktadır. Seviyelerin belirlenmesinde: teorik ve pratik bilginin zenginliği; kavramaya, yaratıcılığa ve pratiğe bağlı becerilerin iç içe olması; entelektüel becerilerin yoğunluğu; kişinin aldığı sorumluluğun miktarı; problem çözme veya yaratıcılığın seviyesi; ekip çalışması miktarı; liderlik ve hesap sorulabilirliğin kapsamı gibi ölçütler dikkate alınmaktadır (myk.gov.tr, 2013).

Bu araştırma kapsamında televizyonculuk sektörü ve yükseköğretim uyumu inceleneceği için, Yeterlilikler Çerçevesinin en fazla 6. Seviyesinin incelenmesi gerekecektir. Aşağıda Avrupa yeterlilik Çerçevesinin 6. Seviye Bilgi, Beceri ve Yetkinlikleri verilmiştir.

Tablo 2: 6. Düzey (Lisans) Tanımlayıcıları (Öğrenme Çıktıları) (T.C. Yükseköğretim Kurulu, 2009:3)

6. SEVİYE (LİSANS)	
Seviye	
Bilgi Kuramsal ve Uygulamalı	Ortaöğretimde kazanılan yeterliklere dayalı olarak alanındaki güncel bilgileri içeren ders kitapları, uygulama araç-gereçleri ve diğer bilimsel kaynaklarla desteklenen ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olmak,
Beceriler Kavramsal, Bilişsel ve Uygulamalı	Alanında edindiği ileri düzeydeki kuramsal ve uygulamalı bilgileri kullanabilmek, Alanındaki kavram ve düşünceleri bilimsel yöntemlerle inceleyebilmek, verileri yorumlayabilmek ve değerlendirebilmek, sorunları tanımlayabilmek, analiz edebilmek, kanıtlara ve araştırmalara dayalı çözüm önerileri geliştirebilmek.
Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	Uygulamada karşılaşılan ve öngörülemeyen karmaşık sorunları çözüm için bireysel ve ekip üyesi olarak sorumluluk alabilmek, Sorumluluğu altında çalışanların mesleki gelişimine yönelik etkinlikleri planlayabilmek ve yönetebilmek
Öğrenme Yetkinliği	Edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilmek, öğrenme gereksinimlerini belirleyebilmek ve öğrenmesini yönlendirebilmek.
Kişisel ve Mesleki Yetkinlikler	
İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Alanıyla ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilmek; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilmek, Düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilmek, Bir yabancı dili kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilmek ve meslektaşları ile iletişim kurabilmek, Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilmek.
Alana Özgü ve Mesleki Yetkinlik	Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, duyurulması ve uygulanması aşamalarında toplumsal, bilimsel ve etik değerlere sahip olmak, Sosyal hakların evrenselliğine değer veren, sosyal adalet bilincini kazanmış, kalite yönetimi ve süreçleri ile çevre koruma ve iş güvenliği konularında yeterli bilince sahip olmak.

Avrupa Yeterlilik Çerçevesiyle uyumlu olarak hazırlanan T.C. Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesinin 6. Seviyesi yani Lisans eğitimi tanımlayıcıları temel alınmış, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ders içerikleri üzerinden Yeterlilik Çerçevesine uyumlu bir anket oluşturulmuştur.

2. Kırgızistan'daki İletişim Eğitime Yönelik Değerlendirmeler

Araştırma kapsamında, sektör profesyonellerinin değerlendirmeleri ile yapılan anket uygulaması sonucunda, medya sektörü profesyonellerinin, iletişim fakültelerine ve mezunlarına yönelik görüşlerine ve bu fakültelerde verilen eğitimlerle ilgili çeşitli değerlendirmelere ulaşılmıştır.

2.1. Araştırmanın Amacı

Çalışma sektör profesyonellerinin, iletişim fakültelerine bakışlarının belirlenmesini temel amaç olarak gütmektedir. Anket yoluyla iletişim fakültelerini değerlendiren sektör profesyonelleri üniversitelerin bilgi, beceri ve yetkinlik alanlarında verdikleri eğitimin niteliği bağlamında da bir bilgi sunacaktır.

2.2. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın metodu bağlamında örneklem olarak iki devlet televizyon kanalı, iki de özel televizyon kanalı seçilmiştir. Bu bağlamda Kamusal televizyon kanallarından KTR ve ELTR; özel televizyon kanallarından ise Kanal 5 ve NTS yöneticilerine ve uzmanlarına anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmada anketlerin analizini gerçekleştirmek üzere SPSS 16 Programından faydalanılmıştır.

Araştırmaya katılan televizyon yayıncılığı sektörü profesyonellerinden üç üniversitenin (KTMÜ, KGNU, BGU) eğitim-öğretim programıyla ilgili; Bilgi, Beceri ve Yetkinlik kategorilerine ilişkin verilen değişik ifadelerle ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Söz konusu sorulara cevaplar (10) tamamen katılıyorum, destekliyorum, (0) kesinlikle katılmıyorum, desteklemiyorum olacak şekilde 0 ve 10 arasında verilen puanlarla alınmıştır. Oluşturulan 10'lu likert ölçekte 5 puanı en ortada yer alan "kararsız" seçeneği olarak tanımlanmıştır. Katılımcıların sorulara verdikleri cevapların ortalamaları hesaplanmış ve kararsız seçeneğine "5 ortalama"ya göre farklılıkları tek örneklem "T" testiyle araştırılmıştır.

Ankette sorulan sorulara verilen cevapların güvenilirliğiyle ilgili olarak, anketin içsel tutarlılığını ölçebilmek için sosyal bilimlerde yapılan araştırmalarda, likert ölçekli ve iki sonuçlu değişkenlerin içsel tutarlılığını tanımlamada yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısının hesaplanmasıyla anketin güvenilirliği araştırılmış, katsayının 0,951 olduğu tespit edilmiştir.

Güvenilirlik analizinde anket sonuçlarının toplana bilirlük varsayımının sağlanıp sağlanmadığı Tukey eklene bilirlük testi ve anket sorularına verilen cevapların homojen gruplar oluşturup oluşturmadığı iki yönlü varyans analiziyle yapılmıştır.

2.3. Araştırmada Kullanılan Anketin Geçerliliği ve Güvenilirliği

Ankette sorulan sorulara verilen cevapların güvenilirliğiyle ilgili olarak, anketin içsel tutarlılığını ölçebilmek için sosyal bilimlerde yapılan araştırmalarda, likert ölçekli ve iki sonuçlu değişkenlerin içsel tutarlılığını tanımlamada yaygın olarak kullanılan Cronbach Alfa katsayısının hesaplanmasıyla anketin güvenilirliği araştırılmış, katsayının 0,951 olduğu tespit edilmiştir. Katsayı bu haliyle oldukça yüksek derecede güvenilir ölçeğin kullanıldığını ve anketin içsel tutarlılığının sağlandığını ifade etmektedir. Güvenilirlik analizinde anket sonuçlarının toplana bilirlük varsayımının sağlanıp sağlanmadığı Tukey eklene bilirlük testi ve anket sorularına verilen cevapların homojen gruplar oluşturup oluşturmadığı iki yönlü varyans analiziyle araştırılmaktadır (Kalaycı, 2010:404). Burada da, anket verileri için her iki test hesaplanmış ve 0,000 önem seviyesinde sıfır hipotez reddedilerek, toplana bilirlük varsayımının sağlandığı ve sorulara verilen cevapların birbirine göre farklı olduğu bu yolla da hesaplanan güvenilirlik katsayısının istatistiksel olarak da geçerli ve güvenilir olduğu anlaşılmıştır.

3. Araştırmanın Bulguları

Radyo, televizyon ve sinema, iletişim sektörünün belki de en parlıtlı ve ilgi çekici dalları olarak düşünülebilir. Genelde teknik bilgiye ve teoriye dayanan iletişim fakültelerinde, bu alanlarla ilgili eğitimlerin yoğun olarak verildiği üniversitelerin mezunlarının durumu, yapılan anket uygulamasıyla sektörün profesyonellerine sorulmuştur. Görüşmecilerin iletişim fakülteleri ve bu fakültelerden mezun olan kişilere yönelik bakışı, araştırmanın bir bütün olarak, sağlıklı sonuçlara dayandırılması açısından önemli görülmüştür.

Sektör profesyonelleriyle yapılan anket uygulamaları sonucu çeşitli bulgular elde edilmiştir.

“Kanalınızda aşağıdaki personellerden hangileri görev alıyor?” sorusuna sektör profesyonellerinden alınan cevaplar ise aşağıdaki gibidir. İşaretlenmeyen personel o kanalda bulunmuyor.

Tablo 3. KTR, ELTR, 5.KANAL ve NTS Kanallarında Çalışan Teknik Personeller

PERSONEL	KTR	ELTR	5.KANAL	NTS
Yapımcı	•	•	•	•
Uygulayıcı Yapımcı	•		•	•
Yapım Koordinatörü	•		•	
Yapım Amiri	•		•	
Yönetmen	•	•	•	•
Televizyon Program Yönetmeni	•		•	•
Senaryo Yazarı	•			•
Sanat Yönetmeni			•	•
Özel Efekt Uzmanı	•			
Kameraman	•	•	•	•
Sayısal Görüntüleme Teknisyeni	•	•	•	
Video Asistanı	•		•	•
Işık Şefi	•		•	
Ses Teknisyeni	•	•	•	•
Ses Kayıtçı	•	•	•	•
Boom Operatörü	•	•	•	
Tonmayster	•		•	
Yayın Yönetmeni	•	•	•	
Teknik Yönetmen	•		•	•
Resim Seçici	•		•	
Grafik-KJ Operatörü	•	•	•	•
Prompter Operatörü		•	•	
Kamera Kontrol Operatörü	•	•	•	•
Stüdyo Şefi	•		•	•
Sistem Sorumlusu	•		•	•
Ölçü Bakım Mühendisi	•		•	•
Ölçü Bakım Teknisyeni	•		•	•
Uydu Haberleşme Mühendisi	•	•		•
Uydu Haberleşme Teknisyeni	•	•		•
Transmisyon Teknisyeni	•		•	•
Kurgu Yönetmeni	•	•	•	•
Kurgu Operatörü	•	•	•	•
Renk Düzeltme Uzmanı	•			
Görsel Efekt Uzmanı	•			•
Ses Tasarımcısı	•	•	•	•
Ses Kurgusu Koordinatörü	•			
Ses Efektçisi	•	•		
Ses Miksajcısı	•			
Editör	•	•	•	•
Muhabir	•	•	•	•
Haber Spikeri	•	•	•	•
Televizyon Program Sunucusu	•	•	•	•

Kaynak: (İşcan, 2014:61)

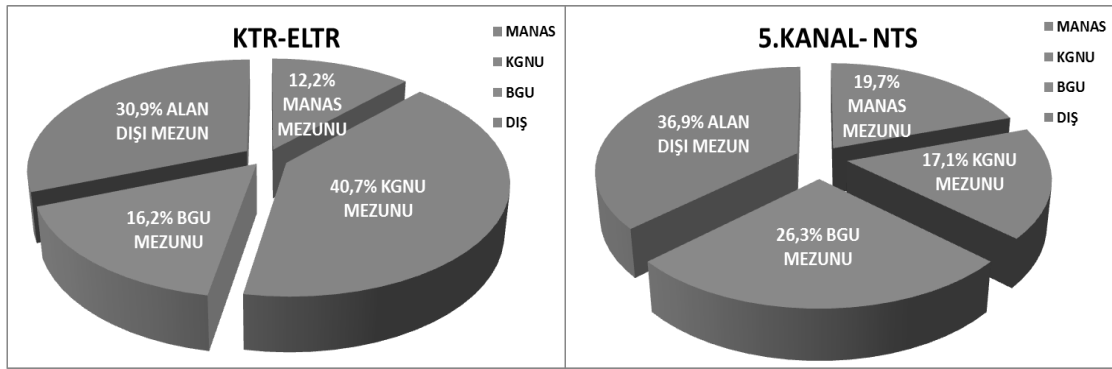
Kamu ve tecimsel TV kanallarıyla yapılan anket uygulamasında, bu Televizyon kanallarında; Yapımcı, Yönetmen, Kameraman, Ses Teknisyeni, Ses Kayıtçı, Kamera Kontrol Operatörü, Kurgu Yönetmeni, Kurgu Operatörü, Ses Tasarımcısı, Editör, Muhabir, Haber Spikeri, Televizyon Program Sunucusu gibi TV çalışanlarının ağırlıklı olarak görev aldığı tespit edilmiştir. Bu tablonun Televizyonculuk sektörün Üniversitelerden hangi kalifiye elemanları talep ettiğinin de bir göstergesi niteliğinde olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda Üniversite öğrencilerini bu alt mesleklere yönlendirilerek sektöre hazırlanmalarının sağlanmasının gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmanın ikinci aşamasında ise 59 sorudan oluşan anket formu uygulanmıştır. Dört farklı televizyonculuk sektörü profesyonelleri tarafından doldurulmuş olan anket soruları ve sonuçları ortalamalarla aşağıda yer almaktadır.

Anket yoluyla kanallarda hangi üniversiteden kaç kişinin çalıştığı, iletişim fakültesi mezunu olmayan kaç kişi çalıştığı bilgilerine ulaşılmıştır. Anket formu genel olarak üniversitelerde verilen iletişim eğitiminin sektör tarafından nasıl değerlendirildiğini öğrenmek açısından yapılmıştır.

3.1. Televizyonculuk Sektöründe Üniversitelere Göre İstihdam Durumu

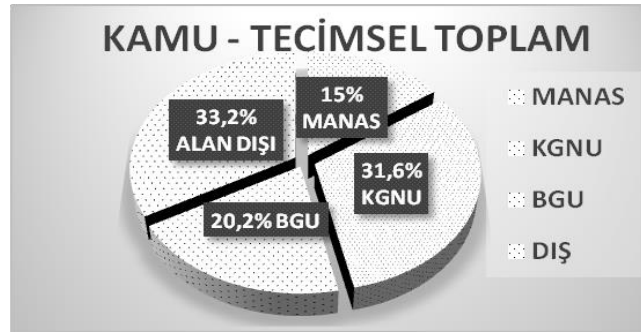
Çalışan yüzdeleriyle ilgili soruya kanal yetkililerinden alınan cevaplar doğrultusunda aşağıdaki tablolarda ayrı ayrı Kamu (KTR-ELTR) ve Tecimsel Televizyonculuk (5.KANAL-NTS) olmak üzere birleşik sonuçlara ulaşılmıştır.

Şekil 1: KTR-ELTR ve 5.KANAL-NTS kanallarının üniversitelere göre çalışan yüzdeleri.
Kaynak: (İşcan, 2014:61)

İki Kamu kanalı olan KTR ve ELTR toplam baz alındığında ilk sırada KGNU mezunlarının istihdam olanağından daha fazla faydalandığı görülürken, ikinci sırada iletişim fakülteleri dışından mezun olanların sektörde kendilerine yer buldukları görülmüştür. Bu durum kamu yayıncılığı profesyonellerinin belirttikleri gibi medya sektöründe çalışmak için iletişim fakültesi mezunu olmaya gerek yoktur görüşünü doğrulamıştır.

İki Tecimsel kanal olan 5.KANAL ve NTS toplam baz alındığında ise sektörde ilk sırada BGU mezunlarının istihdam olanağından daha fazla faydalandığı görülürken, ikinci sırada yine iletişim fakülteleri dışından mezun olanların sektörde kendilerine yer buldukları görülmüştür. Bu durum özel sektör anlamında da sektör profesyonellerinin belirttikleri gibi medya sektöründe çalışmak için iletişim fakültesi mezunu olmaya gerek yoktur görüşünü doğrulamıştır.

Şekil 2: Kamu ve tecimsel televizyonculuk kanallarının üniversitelere göre çalışan yüzdeleri. *Kaynak: (İşcan, 2014:61)*

Kamu ve Tecimsel Yayıncılık toplam olarak baz alındığında genel istihdam payını Alan Dışı Mezunlar ve KGNU mezunlarının aldığı, KTMÜ ve BGU mezunlarının da toplamının genel istihdamda 35%'lik bir alanı kapladığı görülmektedir. KTMÜ'nin içinde bulunduğu bu durumun, derinlemesine görüşmeler ve bir sonraki anket uygulaması sırasında tespit edilen bulgular ile uyuşmadığı görülmektedir. Sektör tarafından KTMÜ mezunlarına yüksek puanlar verilmesine rağmen KTMÜ mezunlarının bu Televizyon Kanallarını tercih etmemesinin ana sebebinin ekonomik kazanç olduğu ön görülmektedir. KTMÜ mezunlarının Televizyon Sektörü dışında daha yüksek kazanç sağlayabilecekleri Sinema ve Reklamcılık sektörlerini tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Bu durumun bilimsel bir nitelik kazanabilmesi için İletişim Fakülteleri Mezunları ile ilgili Sinema ve Reklamcılık sektörleri üzerine de bir araştırma yapılması gerektiği düşünülmektedir.

3.2. Araştırmaya Katılanların Eğitim Programlarıyla İlgili Genel Görüşleri

Araştırmaya katılan televizyon yayıncılığı sektörü profesyonellerinden üç üniversitenin (KTMÜ, KGNU, BGU) eğitim-öğretim programıyla ilgili; Avrupa Yeterlilikler Çerçevesine uyumlu; Bilgi, Beceri ve Yetkinliklere ilişkin ifadelerle, Üniversitelerin İletişim Fakültelerinde verilen eğitimle ilgili görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Söz konusu sorulara cevaplar (10) tamamen katılıyorum, destekliyorum, (0) kesinlikle katılmıyorum, desteklemiyorum olacak şekilde 0 ve 10 arasında verilen puanlarla alınmıştır. Oluşturulan 10'lu likert ölçeğe 5 puanı en ortada yer alan "kararsız" seçeneği olarak tanımlanmıştır. Katılımcıların sorulara verdikleri cevapların ortalamaları hesaplanmış ve kararsız seçeneğine "5 ortalama"ya göre farklılıkları tek örneklem "T" testiyle araştırılmıştır.

Tablo 4. Bilgi Kategorisi Genel Ortalaması

Bilgi	KTMÜ	KGNU	BGU
Ekonomi Bilgisi	7,25	6	5,36
Mali Bilgi	7,25	6	5,36
Hukuki, İktisadi, İdari Bilgi	7,37	5,78	5,71
Yasal Ve Hukuki Bilgi	7,54	6,11	6,07
İdarecilik Bilgisi	6,96	5,93	5,79
Yapım Sözleşmesi Hazırlayabilme	7,41	5,73	5,86
İş Programı Ve Bütçe Hazırlayabilme	7,59	5,36	5,14
Sosyoloji	7,66	5,91	6,31
Genel Toplum Bilgisi	8,09	6,41	6,45
Genel Bilgi Birikimi	7,23	5,41	6,18
Göstergebilim	7,71	5,97	6,26
Dekor Hazırlama Ve Uyumlu Genel Bilgisi	7,95	5,95	6,5
Işık ve Işığın Renk Bilgisi	7,36	6,05	6,23
Estetik	7,73	6,33	6,18
Görsel Etki ve Yaratıcılık	7,82	5,55	6,14
Genel İletişim Bilgisi	7,42	5,98	5,78
İletişim Tarihi	7,59	6,09	5,82
İletişim Kuramları	7,32	5,86	5,95
Medya Sektörü Genel Bilgisi	7,77	6,05	5,59
Habercilik İlkeleri	7,27	5,68	5,55
Yüz yüze İletişim	7,32	6,14	5,77
Kitle İletişimi	7,77	6,41	6,55
Hedef Kitle Belirleyebilme	6,91	5,64	5,27
Mesleki Tekniksel Teorik Bilgi	7,51	5,24	4,75
Genel Yönetmenlik Bilgisi	7,42	6,13	5,42
Sektörde Kullanılan Araç Gereçler Hakkında Bilgi	7,5	5,71	5,08
Senaryo Bilgisi	6,84	5,76	4,58
Teknik Bilgi	7,92	5,39	4,76
Mekanik Ve Bilgisayar Bilgisi	8,39	6,11	5,16
Işık Sistemleri Kurulum Ve Bakım Bilgisi	7,82	5,13	4,47
Ses Kayıt Malzemeleri Bilgisi	7,24	5,16	4,82
Ses Ve Müzik Bilgisi	7,32	5,08	4,92
Özel Ses Efektleri Bilgisi	6,74	4,63	4,45
Stüdyo Alt Yapı Ekipman Bilgisi	7,87	4,79	4,63
Kameraların Teknik Özellik Ve Standart Ayarları Bilgisi	8,03	5,21	4,66
Reji Odası Sistemleri Tasarım, Kurulum ve Bakım Bilgisi	8,03	4,39	4,5
Uydu Ve Haberleşme Cihazları Bilgisi	7	4,45	4,68
Kurgu Yöntem Ve Teknikleri Bilgisi	7,03	5,5	4,37
Bilgi Genel Toplam Ortalama	7,48	5,81	5,69

Kaynak: (İşcan, 2014:61)

Tablo 4’de görüleceği gibi Katılımcıların görüşlerine göre, tüm bilgi alanlarında KTMÜ diğer üniversitelere göre 10 üzerinden 7,48 puan ortalamasıyla önde olduğu görülmektedir. KTMÜ açısından Bilgi bölümünü biraz detaylandırarak olursak GÖSTERGEBİLİM’in 7,71 puan ortalamasıyla en iyi durumda EKONOMİ BİLGİSİ’nin de 7,25 puan ortalamasıyla diğer bilgilerin en altında kaldığı görülmektedir. Sektör profesyonellerinin verdiği yanıtlara göre eğitimde “Bilgi” konusunda ilk sırada KTMÜ yer alırken, KGNU ve BGU eğitimde bilgi konusunda sırasıyla 5,81 ve 5,69 puan ortalamalarıyla yer almaktadırlar. KGNU ve BGU’nun KTMÜ’nün gerisinde kalmış, bu durumda bu iki üniversitelerin Bilgi kazandırma ile ilgili ders programlarını revize etmesi gerekliliğini göstermektedir. Bilgi bölümünde KTMÜ’nün lider olmasıyla doğrudan ilişkili

olarak ders programlarının sektöre daha uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda KTMÜ İletişim Fakültesi Dekanlığının resmi internet sitesinden, Teorik alt yapıya önem verdiğini belirtmiştir. Anketin bu kısmı sonucunda KTMÜ İletişim Fakültesinin teorik anlamda amacına ulaştığını söylemek mümkündür.

Tablo 5. Beceri Kategorisi Genel Ortalaması

Beceri	KTMÜ	KGNU	BGU
Görsel Tasarım Becerisi	9,03	6,01	5,85
Özel Efekt Yapabilme	8,97	6	5,94
Görsel Efekt Ve Grafik Tasarım	9,1	6,03	5,77
Mesleki Teknik Beceri	8,00	5,71	5,21
Reji Masası Ve Ekipmanları Kullanımı	7,9	5,84	5,32
Kurgu Ve Kurgu Masası Ekipmanları Kullanımı	8,65	5,58	5,32
Yönetmenlik	7,74	5,97	5,26
Kamera Teknik Kullanımı	8,76	5,71	5,11
Bilgisayar Tabanlı Ses Programları Kullanımı	7,45	5,39	4,74
Bilgisayar Tabanlı Efekt Ve Grafik Yazılımları Kullanımı	7,87	5,63	5,11
Uydu Ve Haberleşme Cihazları Kullanabilme	7,67	5,87	5,63
Metinsel Beceri	7,05	5,98	5,71
Metin Yazarlığı	7	6,03	6
Senaryo Yazımı	7,1	5,93	5,43
İşitsel Beceri	7,12	5,16	4,88
Ses Teknik Malzemeleri Kurulum Ve Kullanımı	7,12	5,16	4,88
Sözel Beceri	7,3	5,96	5,92
Seslendirme	7,4	5,8	5,8
Spikerlik (Sunucu)	7,2	6,12	6,04
Beceri Genel Toplam Ortalama	7,70	5,76	5,51

Kaynak: (İşcan, 2014:61)

Tablo 5'te görüldüğü üzere anketin "BECERİ" bölümü "Görsel Tasarım Becerisi", "Mesleki Teknik Beceri", "Metinsel Beceri", "İşitsel Beceri" ve "Sözel Beceri" başlıklarından oluşmaktadır.

Katılımcıların görüşlerine göre, tüm Beceri alanlarında KTMÜ diğer üniversitelere göre 10 üzerinden 7,70 puan ortalamasıyla önde olduğu görülmektedir. KTMÜ açısından Beceri bölümünü biraz detaylandırarak olursak GÖRSEL TASARIM BECERİSİ'nin 9,01 puan ortalamasıyla en iyi durumda, METİNSEL BECERİ'nin de 7,05 puan ortalamasıyla diğer becerilerin en altında kaldığı görülebiliyor. Sektör profesyonellerinin verdiği yanıtlara göre eğitimde "Beceri" konusunda ilk sırada KTMÜ yer alırken, KGNU ve BGU eğitimde beceri kazandırma konusunda sırasıyla 5,76 ve 5,51 puan ortalamalarıyla yer almaktadırlar. KGNU ve BGU'nun KTMÜ'nün gerisinde kalmış, bu durumda bu iki üniversitelerin Beceri kazandırma ile ilgili ders programlarını revize etmesi gerekliliğini göstermektedir. Beceri bölümünde KTMÜ'nün lider olmasıyla doğrudan ilişkili olarak ders programlarının sektöre daha uyumlu olduğu anlaşılabilmektedir. KTMÜ'nün beceri alanında bu denli başarılı olması olarak uygulama

derslerinin teori derslerinde olduğu gibi ders programlarında ağırlık verilmesi ve başarıyla öğrencilere beceri kazandırılmasıdır. Diğer bir sebepte alt yapının zengin olması ve tüm öğrencilerin faydalanabileceği sayıda teknik malzemenin varlığı olduğu görülmüştür.

Tablo 6. Yetkinlik Kategorisi Genel Ortalaması

Yetkinlik	KTMÜ	KGNU	BGU
Bağımsız Çalışabilme Ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	7,46	6,61	6,49
Alanı ile ilgili ileri düzeydeki bir çalışmayı bağımsız olarak yürütebilme.	7,8	6,72	6,44
Alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan sorunları bireysel ve ekip üyesi olarak çözüm bulup, sorumluluk alabilme.	7,24	6,52	6,52
Sorumluluğu altında çalışanların bir proje çerçevesinde gelişimlerine yönelik etkinlikleri planlayabilme ve yönetebilme.	7,36	6,6	6,52
Öğrenme Yetkinliği	7,61	6,38	6,17
Alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme.	7,68	6,56	6,28
Öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme.	7,56	5,96	6,12
Yaşam boyu öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirebilme.	7,6	6,64	6,12
İletişim ve Sosyal Yetkinlik	7,67	6,32	6,02
Alanı ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirebilme; sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarabilme.	7,88	6,44	6,16
Alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşabilme.	7,48	6,56	5,92
Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenleyebilme ve bunları uygulayabilme.	7,28	6,36	6,28
Bir yabancı dili en az Genel Düzeyde kullanarak alanındaki bilgileri izleyebilme ve meslektaşları ile iletişim kurabilme.	7,92	6,36	6,24
Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte, bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanabilme.	7,8	5,92	5,52
Alana Özgü Yetkinlik	7,5	6,4	6,46
Alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması ve sonuçlandırılmasında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket etme.	7,6	6,48	6,4
Sosyal hakların evrenselliği, sosyal adalet, kalite kültürü ve kültürel değerlerin korunması ile çevre koruma, iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahip olma.	7,4	6,32	6,52
Yetkinlik Genel Toplam Ortalama	7,56	6,43	6,28

Kaynak: (İşcan, 2014:61)

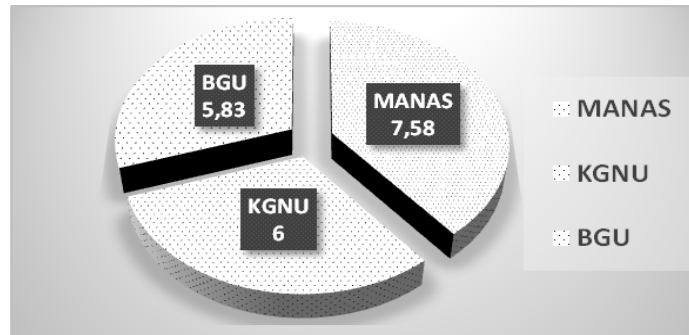
Tablo 6’te görüldüğü üzere anketin “YETKİNLİK” bölümü “Bağımsız Çalışabilme Ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği”, “Öğrenme Yetkinliği”, ”İletişim Ve Sosyal Yetkinlik” ve “Alana Özgü Yetkinlik” başlıklarından oluşmaktadır.

Katılımcıların görüşlerine göre, tüm Yetkinlik alanlarında KTMÜ diğer üniversitelere göre 10 üzerinden 7,56 puan ortalamasıyla önde olduğu görülmektedir. KTMÜ açısından Yetkinlik bölümünü biraz detaylandırarak olursak İLETİŞİM VE SOSYAL YETKİNLİK’in 7,67 puan ortalamasıyla en iyi durumda, BAĞIMSIZ ÇALIŞABİLME VE SORUMLULUK ALABİLME YETKİNLİĞİ’nin de 7,46 puan ortalamasıyla diğer yetkinliklerin en altında kaldığı görülebiliyor. Sektör profesyonellerinin verdiği yanıtlara göre eğitimde “Yetkinlik” konusunda ilk sırada KTMÜ yer alırken, KGNU ve BGU eğitimde yetkinlik kazandırabilme

konusunda sırasıyla 5,76 ve 5,51 puan ortalamalarıyla yer almaktadırlar. KGNU ve BGU'nun KTMÜ'nün gerisinde kalmış, bu durumda bu iki üniversitelerin Yetkinlik kazandırma ile ilgili ders programlarını revize etmesi gerekliliğini göstermektedir. Yetkinlik bölümünde KTMÜ'nün lider olmasıyla doğrudan ilişkili olarak ders programlarının sektöre daha uyumlu olduğu anlaşılabilmektedir.

Yetkinlik bölümünde KTMÜ diğer üniversitelere göre çok daha başarılı olduğu görülmüştür. KTMÜ'nün Yetkinlik kazandırmada başarılı olması, fakültenin teorik ve uygulamalı eğitimin yanı sıra, sosyal sorumluluğun ve nitelikli medya çalışanlarının oluşumunda da ön ayak olduğunun kanıtıdır.

3.3. Sektör Profesyonelleri Tarafından Üniversitelerin Genel Puanlandırması

Şekil 3: Kamu ve tecimsel televizyonculuk kanallarında görev alan profesyonellere göre üniversitelere göre genel anket puanlandırması. *Kaynak: (Işcan, 2014:61)*

Sektör profesyonelleri üniversiteleri 10 puan üzerinden değerlendirmişlerdir. Yukarıda da görüldüğü üzere KTMÜ'nün genel puanlaması diğer üniversitelerin üstündedir. KTMÜ'nün iletişim mezunlarının olumlu değerlendirilmesinin bazı sebepleri:

➤ **Akademik Kadro:** Kırgızistan'ın ve Türkiye'nin önde gelem akademisyenlerinin KTMÜ'de varlığı eğitimin kalitesini ve niteliğini güçlendirmektedir. Fakülte öğrencileri nitelikli eğitim kadrosuyla aldıkları eğitim aracılığıyla sektörde fark yaratmaktadırlar.

➤ **Teknolojik Altyapı:** KTMÜ iletişim fakültesinin sunduğu imkânlar dâhilinde TV stüdyosu, Kurgu, Animasyon ve Grafik Tasarım Atölyeleri bulunmaktadır. Fakülte öğrencilerinin bu imkânlara kolayca ulaşması eğitim sürecinde diğer üniversitelere karşı üstünlük sağlamasında etkilidir.

➤ **Teorik Bilgiye Önem Verme:** Global anlamda dünyayla entegre olana bir fakülte görünümü çizen KTMÜ İletişim fakültesi, geniş akademik kadrosu ve bilgi edinme olanaklarıyla teorik alanda da diğer üniversitelere fark atmıştır.

➤ **Uygulamalı Bilgiye Önem Verme:** KTMÜ İletişim fakültesinin sahip olduğu teknik alt yapılarla birlikte öğrencilerin uygulama yapabilme imkânı bulunmaktadır. Bunlar

TV Stüdyosunda sürekli televizyonculuk deneyimi kazandırılmakta, Kurgu, Animasyon ve Grafik Tasarım Atölyelerinde kendilerini geliştirme ve sektöre adapte olma imkânı sağlamaktadır. Çünkü kullanılan tüm teknik malzeme sektörle örtüşüp günümüz teknolojisini takip etmektedir. Bu durum da KTMÜ İletişim mezunlarına diğer iletişim mezunlarına karşı bir ayrıcalık yaratmaktadır.

► **Sosyal İmkânlar:** Üniversite öğrencilerinin eğitimlerinin yanı sıra büyük sosyal olanaklarda sağlanmaktadır. Geniş kampüs hayatı içinde yurt, yemekhane ve spor sahaları, gibi olanaklardan faydalanan öğrenciler sosyalleşmektedir. Bu durum da öğrencileri akademik hayatın dışında psikolojik anlamda katkı sağlamaktadır.

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ) medya sektörüyle uyumlu bir şekilde, öğrencilerinin eğitimi ve geleceği için, eğitimde kullanılabilecek her türlü imkânı stratejik anlamda kullanıp, medya sektörüne kalifiye eleman yetiştiren öncü bir eğitim kurumu haline gelmiştir. Stratejik anlamda Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi (KTMÜ)'nin kullandığı bu imkânları Kırgızistan'daki diğer üniversitelerinde kullanması sonucunda, bölgede medya sektörünün gelişiminin hızlanacağı düşünülmektedir. Üniversitelerin bu imkânlara sahip olabilmelerinde, ülkelerin eğitime ayırdıkları bütçe büyük rol oynamaktadır.

Sonuç

Uygulanan anket çalışmasından elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir.

Anketin “Bilgi” bölümün; “Ekonomi Bilgisi”, “Hukuki, İktisadi, İdari Bilgi”, “Genel İletişim Bilgisi”, “Göstergebilim”, “Sosyoloji” ve “Mesleki Teknik Teorik Bilgi” ana başlıklarından oluşmaktadır. Bu bilgiler ışığında KTMÜ diğer üniversitelere göre daha iyi teorik bilgi verdiği görülmüştür.

Anketin “Beceri” bölümü ise “Görsel Tasarım Becerisi”, “Mesleki Teknik Beceri”, “Metinsel Beceri”, “İşitsel Beceri” ve “Sözel Beceri” ana başlıklarından oluşmaktadır. Medya profesyonellerince Bu ana başlıklar bağlamında da KTMÜ diğer üniversitelere göre çok daha başarılı görülmüştür. KTMÜ'nün beceri alanında bu denli başarılı olması olarak uygulama dersleri ile teorik derslere eşit denilebilecek kadar yakın olarak ders programlarında ağırlık verilmesi ve başarı yöntemiyle öğrencilere beceri kazandırılmasıdır. Diğer bir sebepte alt yapının zengin olması ve tüm öğrencilere yetecek kadar teknik malzemenin varlığı olduğu görülmüştür.

Anketin son bölümü olan “Yetkinlik” bölümünde “Bağımsız Çalışabilme Ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği”, “Öğrenme Yetkinliği”, “İletişim Ve Sosyal Yetkinlik” Ve “Alana Özgü Yetkinlik” ana başlıkları yer almıştır. Bu ana başlıklar bağlamında da KTMÜ diğer üniversitelere göre çok daha başarılı görülmüştür. Genel anlamda yetkinliğin KTMÜ'de

başarılı olması, fakültenin teorik ve uygulamalı eğitimin yanı sıra, sosyal sorumluluğun ve nitelikli medya çalışanlarının oluşumunda da ön ayak olduğunun kanıtıdır.

KTMÜ İletişim Fakültesi mezunları sektörün iyi değerlendirilmesine karşın, TV sektöründe çalışmadıkları tespit edilmiştir. Bu da başka bir araştırmanın konusu olabilme niteliğindedir.

KTMÜ iletişim fakültesi sektör profesyonellerinin verdiği yanıtlara göre Bilgi, Beceri ve Yetkinlik alanlarında Kırgızistan'daki diğer üniversitelere üstünlük sağlamıştır. KTMÜ'nün üstün olmasındaki sebepler Akademik Kadro, Teknolojik Altyapı, Teorik Bilgiye Önem Verme, Uygulamalı Bilgiye Önem Verme, Sosyal İmkânlar olduğu tespit edilmiştir.

KTMÜ İletişim Fakültesi Dekanlığının resmi internet sitesinden, Teorik ve Pratik alt yapıya önem verdiğini belirtmiştir. Bu bağlamda iletişim fakültesi kapsamında uygulanan stratejik eğitim faaliyetleri sektör ile örtüştüğü görülmüştür. KTMÜ İletişim Fakültesinin teorik ve pratik anlamda amacına ulaştığını söylemek mümkündür.

Kaynakça

- Altun, A. (1995). Türkiye'de Gazetecilik ve Gazeteciler. Çağdaş Gazeteciler Derneği Yayınları, Ankara.
- Arık, B. ve Bayram, F. (2007). İletişim Eğitimi ve İletişim Akademisyenleri: Veriler Işığında Genel Bir Değerlendirme. Akdeniz İletişim Dergisi, 7:81-98.
- Dağtaş, E. (2007). Üniversite Sanayi İşbirliği Perspektifinden Türkiye'deki İletişim Eğitimine İlişkin Bir Değerlendirme. Akdeniz İletişim Dergisi, 7:32-48.
- İnal, A. (2007). İletişim ve Medya Çalışmalarının Disiplinlerarasılığı ve Türkiye'de İletişim Eğitimi. Akdeniz İletişim Dergisi, 7:1-27.
- İşcan, H. (2014). Kırgızistan'da Medya Sektörü'nün Değerlendirmelerine Göre Radyo, Televizyon Ve Sinema Eğitimi'nin Durumu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Bişkek.
- Kalaycı, Ş. (2010). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. 5. Baskı. Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Mambetkunov, M. (3 Ocak 2014). Kırgızistan Cumhuriyeti Halk Sanatçısı, Doçent, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölüm Başkanı ile gerçekleştirilen görüşme. Bişkek.
- Özdemir, S. (2010). İletişim Fakültesi Mezunlarının İş Yaşamında; Hedefledikleri, Eğitimini Aldıkları Alanlarda Karşı Karşıya Kaldıkları İstihdam Sorunu Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İletişim Stratejileri ve Halkla İlişkiler, İstanbul.
- Özel, N. (2007). Üniversite Kütüphanelerinin Kataloglama Birimlerinde Çalışan Kütüphanecilerin Eğitim Gereksinimleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Şeker, M. ve Şeker, T. (2007). İletişim Eğitiminde Temel Sorunlar ve Açmazlar. Akdeniz İletişim Dergisi, 7:99-118.
- Tokgöz, O. (2003). Türkiye'de İletişim Eğitimi: Elli Yıllık Bir Geçmişin Değerlendirilmesi. Kültür ve İletişim, 6(1):9-32.
- Türkiye Yükseköğretim Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi (TYUYÇ). (2009). T.C. Yükseköğretim Kurulu Ara Raporu.
- Varol, A. ve Çetin, D., (2004), İletişim Fakültesi Dekanları Toplantıları (1-12). Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 5:415-435.
- Yaylacı, G.Ö. (2004). Kişisel Gelişim ve Kurumsal Diyalog Yönetiminde İletişim Eğitiminin Rolü. 2nd International Symposium Communication in The Millennium A Dialogue Between Turkish and American Scholars, Vol.1., İstanbul.
- Avrupa Yeterlilik Çerçevesi (Ayc) Referans Seviyeleri (Aralık 2013). <http://www.myk.gov.tr/index.php/tr/ulusal-meslek-standartlar-ana/218-avrupa-yeterllk-cerceves-ayc-referans-sevyeler>. (10.12.2013).
- Ohio University Homepage: <http://www.csuohio.edu>. (02.03.2014).